

Жусупбек кызы Дилбар

БИЛИМ БЕРҮҮ ПРОЦЕССИНДЕ ИНТЕРНЕТ РЕСУРСТАРЫН КОЛДОНУУ

Жусупбек кызы Дилбар

ИСПОЛЬЗОВАНИЕ ИНТЕРНЕТ - РЕСУРСОВ В ОБРАЗОВАТЕЛЬНОМ ПРОЦЕССЕ

Zhusupbek kzy Dilbar

THE USE OF INTERNET RESOURCES IN THE EDUCATIONAL PROCESS

УДК: 371.56.79

Бул макалада билим берүү процессинде интернет ресурстарын колдонуу жолдору, электрондук китепканалар окутуучулардын иш тажрыйбасын, студенттердин билим деңгээлин жогорулатууда тийген таасири жөнүндө кеңири баяндалган.

Эта статья посвящена проблеме интернет ресурсов в системе образования, электронные библиотеки помогают преподавателям развивать их опыт работы, студентам улучшать свои знания.

This article is devoted to the using ways of internet resources, especially about the electronic libraries, the electronic libraries help to lab ours, thestudents' knowledgeare told in this article.

Эгемендүү Кыргыз Республикабызда жаңы адистиктер пайда болууда. Мына ушулардын бардыгы турмушка өз алдынча кадам шилтеген жаш адамдын жумушчудан, юристен, менеджерден азыркы замандын эң алдыңкы билимине ээ болууну, өндүрүштүн экономикалык негиздерин билүүнү, эмгекке акыл эстүүлүк, чыгармачылык менен мамиле жасоону талап кылат. Учурда интернет маалымат алмашуунун негизин түзүп калды. Эгер маалымат алмашуу тездесе анда коомдун өнүгүүсү да тездейт.

Ал эми бүгүнкү күндө Кыргызстандын аймагында интернетти билим берүү системасында кантип колдонууга болот? – деген суроолор пайда болот. Бул суроого жооп иретинде каалаган издөө системасы аркылуу издөө жүргүзөлү да табылган маалыматтарды ачып карап, билим берүү системасында интернетти окуу колдонмо катары пайдаланууга мүмкүн экендигине ынанарбыз. Бирок каалагандай эле издөө системасы аркылуу керектүү маалыматтарды издегенде теманы эмес берилген темага окшош, же ошол тема катышкан материалдардын баарын экранга чыгарат, анын ичинен керектүүсүн табуу бир топ татаал маселеге айланат. Ошондуктан издөө областын кичирейтүү башкача айтканда, ошол теманын багыты боюнча гана издөө ишти бир топ жеңилдетет. Керектүү окуу материалдарын издөөнү интернет китепканалар боюнча жана рефераттардын архивдеринен издөө бир топ талапка ылайыктуу натыйжа берет.

Алгач китепканалар өздөрүнүн каталогдорун жана башка маалыматтарын сайттарга жайгаштырышат. Интернет тармагы негизинен колдонуучулар жана китепкана кызматкерлери үчүн информация издөөдө, берилгендерди жана документтерди көчүрүүдө колдонулат. Бул учурда интернет тармагы

китепканалар аралык байланыш кызматын аткарат. Бир тарабынан алып караганда китепкананын базасынын интернетке киргизилиши колдонуучулар үчүн бир топ ыңгайлуу шарттарды түзөт. Айрыкча азыркы биздин республикадагы экономикалык кырдаалда окуу процессинде керектүү жаңы адабияттарды Кыргызстандан табууга мүмкүн эмес. Табылса да баасынын жогорулугунан аны сатып алуу ар кимдин эле колунан келе бербейт. Эгерде өтүлүүчү кандайдыр бир предмет боюнча маалыматтарды кармаган адабияттардын электрондук формасы интернетке киргизилсе, ал окутуучулар үчүн да студенттер үчүн да бир топ ыңгайлуулуктарды жаратмак.

Бирок китепкананын фондундагы бардык адабияттардын электрондук формасын толугу менен интернетке киргизүүгө мүмкүнчүлүктөр жок. Анткени анчалык чоң көлөмдөгү материалдардын электрондук формасын түзүү үчүн көп убакыт жана чоң суммадагы финансылык каражат талап кылынат. Ал эми анын баарын аткарууга китепканалардын чамасы жетпейт. Бирок бул кыйынчылыктарга карабастан китепканаларды компьютерлештирүү эски электрондук формадагы маалыматтарды жаңылоо, китепкананын фондундагы китептердин электрондук формасын түзүү процесстери жүргүзүлүүдө. Бул багытты өнүктүрүүчүлөр китепкананын тармагын кайра куруучулар, жаңы маалыматтар технологияларын жайылтуучулар, жогорку квалификациядагы адистер менен камсыздоочулар, ошондой эле процесстин жүрүшүн каржылоочулар болуп саналат. Бирок бул процесс саясий туруктуулуктан жана бүткүл дүйнөлүк коомдун гүлдөп өсүшүнөн көз каранды болот. Мисалы: <http://www.allbest.ru> – интернет китепканасынан керектүү маалыматтарды ар бир багыт боюнча издөөгө болот. Файлдык архивдерден алынган маалыматтарды колдонууда ал архивдерден коюлган талаптарды толук сактоо керек.

Айрым рефераттардын файлдык архивдеринен маалыматтарды алуу үчүн ал сайттан алдын ала каттоодон өтүү керек. Качан гана каттоодон өткөндөн кийин файлдык архивди уюштуруучулар (көпчүлүк учурда серверлерде колдонуучуну каттоону, ж.б. иш-аракеттерди автоматташтырылган программа аткарат) логинди жана паспортту керектүү (колдонуучунун дареги) электрондук дарек боюнча жөнөтөт жана ошол логин жана паспорт аркылуу рефераттын файлдык архивине кирип, маалыматтарды алууга болот.

Азыркы коомдо окуу процесинде кандайдыр бир предмет боюнча адабияттар же статьялар, же кандайдыр бир маалыматтар керек болсо, андаал маалыматтарды китепканалардан издеп табууга караганда керектүү сайттардан издөө бир топ кеңири, мезгил талабына ылайыктуу маалымат топтоого мүмкүндүк берет жана бул маалыматтардын электрондук формасы дээрлик акысыз. Ошондой эле каалаган предмет боюнча талапка ылайыктуу материалдарды интернет китепканаларынан же рефераттардын файлдык архивдеринен толугу менен издеп табууга болот. Рефераттардын файлдык архивдерин толуктоочулар болуп көпчүлүк учурда анын обоненттери (окуучулар, студенттер, окутуучулар) эсептелет. Алар өздөрү жазган рефераттарды, статьяларды, дипломдук иштерди ж.б. документтерди өз каалоолору менен файлдардын файлдык архивдерге киргизип турушат. Айрым рефераттардын файлдык архивдери өздөрүнүн базасын көбөйтүү максатында жаңы документ (реферат, доклад, курстук иш, окуу колдонмо ж.б.) киргизген абонентке гана файлды көчүрүп алуу мүмкүндүгүн берет.

Кандайдыр бир информацияны издөөдө керектүү интернет китепканалардын же электрондук окуу колдонмолордун же рефераттардын файлдык архивинин сайттарына кирип издөө бир топ талапка ылайыктуу натыйжа берет. Анткени издөө ошол сайттын деңгээлинде гана жүргүзүлүп издөө областынын кичине болгондугуна байланыштуу ашыкча маалыматтарды экранга чыгарбайт.

Эгер ал предметтер боюнча башка массалык маалымат каражаттарына жарыяланган ой пикирлерди анын тарыхы боюнча макалаларды жалпы эле ошол предметке тиешеси бар маалыматтар менен таанышууну кааласак, анда аны интернет китепканасынан же реферат файлдарынын архивдеринен эмес издөө системасы аркылуу издөө жетиштүү натыйжа берет.

Билим берүү системасындагы адабияттардын жетишсиздигин билим берүү мекемелерин жаңы маалыматтар технологиялары менен жабдуу жана аларды интернет байланышы менен камсыздоо. Ошону менен бирге ал аркылуу студенттердин компьютердик маалымат технологиялык билимдүүлүгүн жогорулатууга болот.

Интернет колдонуучуларга сунуш кылынуучу интернет сайттарынын тизмеси:

<http://www.public.ru>
<http://www.allbest.ru>

<http://www.adress.narod.ru>
<http://www.rambler.ru>
<http://www.aport.ru>
<http://www.edu.ru>
<http://www.mail.ru>
<http://www.asp-groups.ru>
<http://www.beelinegsm.ru>
<http://www.piter-press.ru>
<http://www.ibooks.b./ru>
<http://www.vbooks.b./ru>
<http://www.mmt.stu.lipetsk.ru>
<http://www.bb.soros.spd.ru>
<http://www.piter.com>
<http://www.students.ru/referats>
<http://www.referats.com>
<http://referat.kulichki.net>
<http://www.eduworld.ru/referats>
<http://www.e-referat.ru>
<http://www.5ballov.ru>
<http://www.jurfak.ru>
<http://www.fem.ru/referats>
<http://www.referatov.net>
<http://www.km.ru/>
<http://www.bahkreferatov.ru/>
<http://abc.osu.ru/>
<http://www.referats.corbina.ru/>
<http://www.b/temag.ru>
<http://www.elsov.ru>
<http://www.iptop.ru>

Азыркы учурда интернет Кыргызстанда жашоо турмушубуздун бир бөлүгүнө айланды. Билим берүү процессинде интернет ресурстарын кеңейтүүгү болот. Бирок интернет булактарына жол ачылганы менен кыргыз тилиндеги маалыматтар аябай жай өнүгүүдө.

Адабияттар:

1. Журнал «Информатика II образование» № 6 2001, №3,6 2002.
2. Омуралиев А., Табышов Р. «Информатика негиздери». – Бишкек, 2002.
3. А. Омуралиев «Маалыматтар технологиясы». – Бишкек, 2002.
4. И. Асанов, А. Бердиев, А. Жуманазаров «Компьютердик технологиялар». – Бишкек, 2000.
5. П. Эшенкулов «Информатика жана эсептөөчү техниканын негиздери». – Бишкек, 1997.

Рецензент: к.пед.н. Орускулов Т.Р.